

PROJEKTI “MILLEST ME RÄÄGIME, KUI RÄÄGIME PLAGIAADIST?” PORTFOOLIO

Projekti lähteülesanne/eesmärk

Tallinna Ülikoolis 2020 üliõpilaste seas läbiviidud uuringu eesmärgiks oli teada saada, milline on üliõpilaste teadlikkus plagiaadist, kas ja kuidas erineb plagiaadi esinemine erinevates õppeastmetes ning akadeemilistes üksustes. Uuring soovis leida vastuse ka küsimusele, miks tudengid plagieerivad. Projekti oodatavaks tulemuseks oli ühtne dokument, mis kaardistaks plagieerimise probleemi ulatuslikkust Tallinna Ülikooli tudengite seas.

Projekti algatades lähtuti faktist, et ülikooli on vaja saada ajakohane ülevaade plagieerimise ulatusest, plagiaadivormide esindatusest, tudengite teadlikusest ning käitumismustritest. Plagiaat on loomevargus, millesse kindlasti ei tohiks suhtuda kergekäeliselt. Oluline on tutvustada üliõpilastele hea akadeemilise tava alusväärtusi kindlasti kogu õppeaja jooksul, mitte vaid õpingute alguses ning lõputöö kirjutamise ajal.

Probleemi olulisus Eestis või mujal

TLÜ kogub andmeid vaid lõputööde kaitsmiste käigus välja tulnud plagiaadijuhtumite kohta, samas puudub tervikpilt plagiaadivormide kohta, ka puudub ülikoolil ettekujutus tudengite teamdiste, hoiakute ja arusaamade kohta. Me ei tea kas, kui palju ja miks üliõpilased plagieerivad õpingute ajal (loengud, seminarid, jms nn. tavaõppetöö). Märkimisväärne on asjaolu, et antud projekti raames uuriti Eestis esmakordselt Eesti tudengite teadlikkust ja kokkupuuteid eneseplagiaadiga, tööde ostmist/variaatorlust ning teisi kaasaegseid plagiaadivorme.

Ehkki plagiaat on uurimisteenamana rahvusvahelisel areenil populaarne, on Eestis selleteemalisi uuringuid läbi viidud pigem vähe. Tallinna Ülikoolis oli varasemalt tehtud üks meie teemaga kattuv uurimistöö, A. Kaugemaa (2020) koostatud magistritöö „Plagiaadi ennetamine ja tuvastamine Eesti kõrghariduses”. 2019. aastal ilmus M. Remmik, A. Tasa, L. Roos, E. Löffström artikkel “Üliõpilaste arusaamad plagiaadist ja plagiaadituvastussüsteemidest”, millega Eesti üliõpilaste seas korraldati E. Löffströmi, E., Huotari, E., & P. Kupila poolt Soomes läbiviidud uuringut (vt. 2017. aastal ilmunud artikkel “Conceptions of plagiarism and problems in academic writing in a changing landscape of external regulation”, *Journal of Academic Ethics*, 15(3), 277–292. <https://doi.org/10.1007/s10805-017-9285-y>)

Projektis kasutatud meetodid probleemi lahendamiseks

Otsustati kvantitatiivse uuringu kasuks ning projekti raames koostati küsimustik Google Forms'i keskkonnas, võimaldades subjektidel anonüümselt vastata. Küsimustik edastati

üliõpilastele lingina ülikooli emailile õppeosakonna vahendusel ning vastata sai vahemikus 9.11-20.11. 2020. Võimalikult adekvaatse ülevaate saamiseks kaasati valimisse kõik Tallinna Ülikooli instituudid ja õppeastmed. Kõigile vastajatele tagati anonüümsus (ei kogutud ei e-maili aadresse ega IP-aadresse).

Projekti raames läbiviidud tegevused

Esialgu pidime end ise teemaga kurssi viima ning tuli teostada esmane taustauuring, millest üks osa oli teiste sarnaste uurimuste otsimine. Lisaks sellele tutvusime ja üritasime kaardistada plagiaati meie igapäevaelus laiemalt ning mõtestada lahti plagiaadi olemust meie endi jaoks. Pidades silmas ajagraafikut, hakkasime oma edasisi samme planeerima. Kõige aluseks sai uurimusküsimuste sõnastamine, mille põhjal pidime hakkama küsimustikku koostama. Küsimustiku koostamise ajal ja järel kaardistasime oma sihtrühmad ning meetodi andmete kogumiseks, milleks sai elektrooniline küsitlusvorm. Küsimustiku avalikustamise järel pidime tagama, et igast instituudist koguneks vähemalt sada vastajat. Selleks olime ära jaganud omavahel instituudid ning pidasime tihedat suhtlust erinevate ülikooli töötajate ning tudengitega. Kõige suuremaks abiks oli siinkohal õppeosakond ning üliõpilasesindus. Küsitlus oli avatud 10 päeva ning küsitluse sulgedes algas andmete puhastamine, analüüsimine ning esialgsete järelduste tegemine. Edasi liikusime süvaanalüüsi juurde, millest hakkasime formuleerima tervikteksti uuringu lõppversiooniks. Üks projekti alamgrupp tegeles varasemate uuringute tulemuste koondamise ja kirjeldamisega ning koostas uuringu teoreetilise baasi ülevaate.

Eesmärgiks oli saada uuringu mustand 2020 aastaga valmis ning alustada 2021 aastat vaid kosmeetiliste paranduste ning täiendustega.

Tegevuskava:

- teemaga tutvumine, taustauuring, allikate ülevaade: september 2020
- meetodi ja reeglite kokkuleppimine ning uurimisküsimuste sõnastamine: oktoober 2020
- uuringu küsimuste sõnastamine: 15.oktoober- 8.november 2020
- küsimustiku laialisaatmine ja vastuste kogumine: 9.-19. november 2020
- andmete puhastamine, analüüsimine, järeldused: 19. november- 30. detsember 2020
- tulemuste avalikustamine: jaanuar 2021.

Uuringutulemuste kokkuvõte

Kokku vastas küsitlusele 564 tudengit - 564 naist, 106 meest, 6 inimest ei soovinud sugu avaldada.

Selgus, et üldiselt Tallinna ülikoolis on teadlikkus plagiaadist suht kasin. Mida kõrgema õppeastmega oli vastajate puhul tegemist, seda teadlikumad oldi plagiaadist ja selle olemusest. Peamiseks plagiaadi esinemise põhjuseks toodi välja laiskus ning ajaline faktor tööde teostamisel, enimlevinud plagiaadi vorm vastajate hinnangul oli tahtmatu plagiaat. Selgus, et pooled tudengid ei ole teadlikud eneseplagiaadist. Kuigi üliõpilastel võib olla tugev

hoiak mingi plagiiaadi vormi suhtes, ei pruugi nad seda tuvastada (nt enamus oli selle poolt, et varasematele tööle tuleb viidata, kuid umbes pool vastanutest ei tuvastanud eneseplagiiaati väljatoodud näites).

Plagiiaat ei esine ainult lõputöodes, seega tuleks tähelepanu pöörata rohkem tudengite teadlikkuse ja hoiakute kujundamisele. Soovitame ülikoolile arendada edasi plagieerimise ennetusmeetodeid - tudengitel on vaja harjutada akadeemilist kirjutamist ja saada oma töö korrektsuse kohta tagasisidet, seda ka esimese semestri ja lõputöö vahelisel õpinguperioodil. Samas tunnistame, et õppejõududele sellist lisakoormust lisada ei oleks mõistlik. Plagieerimise ja hea akadeemilise tavaga seotud seminarid, töötoad, konsultandid vms. annaks panuse teadlikkuse tõstmisesse.

Projektitulemuste avalikustamine ning projekti jätkusuutlikkus

uurimistulemused avaldatakse ETERA-s (vt: <https://www.etera.ee/zoom/108163/view>) ning sellele tagatakse vaba ligipääs. Tulemustest informeeritakse nii üliõpilasi kui õppejõude nädala- või kuukirja vahendusel. Õppeosakond ning ülikooli eetika töörühm saavad planeerida edasisi arendustegevusi akadeemilise hea tava tutvustamise ning plagiiaadiennetuse valdkonnas..

Projektis osalejate õpikogemuse refleksioon

Kevin – Minu jaoks oli kogemuse mõttes projekt kasulik, sest tagantjärele vaadates see arendas oluliselt arusaama meeskonnatöö olemusest ning selle koordineerimisest. Väga keskseks sai kogu projekti vältel kriitilise meelega pidev arendamine ning toimivate lahenduste otsimine olukordadest, kus olid tekkinud seisakud. Nii mitmelgi korral tundus projekt lootusetu, kuid pidev vajadus korraldada ajurünnakuid lahenduste leidmiseks olid abiks sundseisust väljumisel, pakkudes ühtlasi ka loominguulist eneseteostust.

Pille-Riin - Lisaks sellele, et õppisin meie käsitletava teema kohta meeletult palju uut, nägin ma ka grupi väljakujunemise dünaamilist protsessi. On äge kogeda seda, kuidas septembris kohtusin 15 võhivõõra tudengiga ning juba detsembriks olime jõudnud uurimistulemuste analüüsini. ELU oli mu meeletult musternäidis projektõppe tõhususest ja ka olulisest mõjust, mis meie töö tulemustel on ülikooli süsteemi paremaks muutmisel.

Anna - tänu ELU projektile kogesin palju uut. Õppisin töötama suures grupis, sain osaleda uuringu algusest lõpuni läbi viimises. Minu teadlikkus plagiiaadist suurenes märgatavalt, tänu projektile tunnen end antud teemas kindlalt.

Ene- Minu jaoks oli projekt väga kasulik ja arendav kogemus. Sain proovida väikest juhirolli, mis on tulevikus kindlasti kasuks. Lõpetan projekti tänulikuna selle kogemuse eest ja tulevikuks võtan kaasa lisaks uutele teadmistele ka uued tutvused.

Miryam - osalemine projektis andis mulle väga palju uusi teadmisi. Alguses arvasin, et olen päris teadlik plagiadist ja kõigest muust, aga see polnud nii, õppisin hästi palju juurde sellest teemast. Mind aitas palju ka tagasiside saamine, see oli mulle kasulik.

Tuuli- tänu ELU projektile õppisin töötama suures grupis, inimesi oli palju ja seepärast ka arvamusi oli palju, mis aeg-ajalt samuti erinesid. Projekti registreerides polnud ma kindlasti nii teadlik akadeemilisest ebaeetilisest käitumisest, kui nüüd selle lõppedes. Mõeldes tagasi protsessile, kuidas projekti alguses teostati ajurünnak, ning lõpptöös analüüsitati välja tulemused, mida loodetavasti on kõigil huvitav lugeda, saan aru, kui suur töö sai tegelikult tehtud.

Valeria - Tänu ELU projektis osalemisele sain palju parema arusaama uuritavast teemast, eelnevalt ei olnud mu teadmised plagiadist kindlasti nii head. Samas mõistan nüüd paremini, kuidas inimesed nii erinevatest erialadest saavad rakendada oma teadmisi ja töötada koos ühe projekti nimel. Kogegin palju uut ja sain paremini aru sellest, kuidas toimuvad üleülikoolilised uuringud.

Joosep - Projekt oli minu jaoks äärmiselt õpetlik kogemus mitmes valdkonnas. Teooria otsimine ning analüüsimine plagiadi teemal näitas mulle kui mitmekülgne plagieerimine tegelikult on, ning miks selle uurimine tähtis on. Lisaks ei saa eitada, et projektisene meeskonnatöö oli samuti õpetlik nii ülesannete jagamise ning aja majandamise juures kuid ka sellest kuidas inimestega arvestada eesmärgi saavutamise nimel.

Birgit- Projekti valides oli minu eesmärgiks saada rohkem teadmisi plagiadist ja sellest hoidumisest ning selle eesmärgi ma ka saavutasin. Tänu ELU projektile sain juurde ka mitmeid uusi oskuseid- näiteks ei olnud ma varasemalt kokku puutunud andmeanalüüsiga. Tuleviku mõttes andis projekt mulle ka juurde oskuse paremini meeskonnas toimida ühise eesmärgi saavutamise nimel ning ka oskuse arvestada kriitilise tagasisidega.

Annaliis- Projekt oli kasulik ja vajalik kindlasti väga erinevatel põhjustel. Alustades projekti meeskonnaga suhtlemisest kuni suurel hulgal andmete analüüsimiseni. Kui vahepeal tundus olukorda võimatu lahendada ja endal ideid/lahendusi ei tulnud, siis oli keegi, kes alati oskas aidata. Huvitav oli puutuda kokku erinevate inimestega ka teistelt erialadelt.

Seliin- ELU projekt oli kasulik meeskonnatöö oskuse arendamiseks, lisaks sain ka väga palju enda kohta teada (kuidas ma oskan teha tööd meeskonnas, kuidas ma oskan arvestada teiste inimestega jne). ELU projekt oli kindlasti üks kõige väljakutsuvaim ja raskeim kursus, mida ülikoolis olen läbinud, mitmeid kordi tuli ka loobumise mõtteid, kuid olen uhke, et selle siiski ära lõpetasin ja see arendas mind tohutult.

Melissa - ELU projektis osalemine oli väärtuslik kogemus, mis tänu valitud teemale valmistas mind olulisel määral ette magistritöö kirjutamiseks. Lisaks andis projekt võimaluse teha koostööd mitme erineva õppekava tudengiga, mis andis meeskonnatööle uue tähenduse ning millesarnast teistes õpitavates ainetes on raske leida.

Jorma - Käesoleva projekti näol oli tegemist minu esimese praktilise kokkupuutega statistilise analüüsiga, mida ma kindlasti väärtustan. Ma ei saa öelda, et ma oleksin väga palju uusi teadmisi plagiadi suhtes omandanud, kuna selles osas on õigusteaduse õppekaval bakalaureuseastmes üpris põhjalik teavitustöö õppejõudude poolt tehtud. Sellele vaatamata oli väga huvitav saada ülevaade uuringus osalenud tudengite teadlikkusest ja kokkupuudetest plagiadi ja tema eri vormidega.

Grete - Minu jaoks oli ELU projekt mitmest küljest äärmiselt õpetlik kogemus. Esmakordselt tegin nii suures rühmas ja sedavõrd erinevate erialadega üliõpilastega koostööd. Tuli palju tegeleda erinevate vaatepunktidega ja ülesannete jaotamisega ning leida kuldne kesktee. Lisaks sain palju uusi teadmisi plagiadi kohta ning need teadmised lisavad tulevaste tööde kirjutamises palju kindlust juurde.

